

DÉLBÁCSKA

Szerkesztőség: Templomudvar 2. szám alatt
Kiadóhivatal: Sándor Régens-utca 39. szám.
Sürgőnycim: „Délbácska”. Telefonszám: 137.

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési ár: Egy hóra . . . 10 Din.
Negyedévre: 30 Din. — Félévre . . . 60 Din.
Egyes szám ára fél dinár.

Ófelsége,

az SHS állam ifju uralkodójának születésnapján ünnepet ül az állam. A munka elpihen egy napra, a gyárak kürtői elhalkulnak, a kazánok alatt hunyt szemmel alszik a parázs, az üzletek redőnyei mögött elpihen egy napra az élet; a hivatalos és polgári állam szóval és gondolatban a szenvedésben fogant ifju állam ifju uralkodója elé juttatják hódolatukat. A jókívánság, amely ebben a percben királyi trónon ülő férfit illet, ha hódolatból is fakad, de szeretet és reménység övezi. A szeretet a hódoló nép reménységének tiszta záloga, amely hívő hittel hiszi, hogy az ifju király élete valóra váltja mindazt, ami ma ennek az államnak területén élő népek kívánsága, vágya, programja és becsületes akarása. A hódolat a királyt illeti, a szeretet az embert, aki királyi királyi palástot hord. Az ünneplő nemzet ezen a napon a trón számolyától az oltár lépcsőjéig az uralkodó alakját övezi hódoló szeretettel.

Ez a szeretet pecsétje annak a hódolatnak, amely ezen a napon a trón számolyáig ér. Ezen a napon uralkodó és népe egyik és összeforrók, s minden szó és szerető jókívánság csak újabb záloga annak a jövőnek, amely a munka végtelen programjával vár uralkodóra és népre egyaránt. Még itt jár közöttünk véres árnya a tegnapiak. Még sok a seb, sok a fájdalom és még szívosan élő a tegnapi sok szomorú emléke, de akik békét akarnak, feledést és megbocsátást, megértést és együttműködést, azok bizakodó hittel állanak meg ezen a napon is az ifju király előtt, akinek élete itt ígéréte annak a programnak, amely a milliók boldogulását fogja valóra váltani. Hiszszük, hogy irt fog adni minden sebre, hiszszük, hogy a királyi pompa ragyogása azokat is éri, akik oszlopai a trónnak, hiszszük, hogy a hatalom gyakorlása minden lesujtottat fel fog emelni, hiszszük, hogy a fény, amely a trónról árad, napja lesz minden elhagyottnak, minden üldözöttnek, biztosítéka igazságnak, törvénynek és rendnek. Hiszszük és ebben a tiszta reménykedésben tolmácsoljuk Bácska magyarságának minden jókívánságát az ifju uralkodó születésnapján.

Németország fizetési haladékokat kér.

Berlin, dec. 16. (Ered. táv.) Wirth kancellár a jóvátételi bizottsághoz intézett jegyzékben rámutat arra, hogy Németország nem tudta össze-szedni január tizenötödikén és február tizenötödikén esedékes jóvátételi összegeket. Ezért kölcsönért fordult angol bankokhoz, de az angolok kijelentették, hogy nem adhatnak ilyen körülmények között kölcsönt. Németország javasolja, hogy a nagyhatalmak a januárban és februárban esedékes összegek egy részének törlesztésére haladékokat adjanak.

Páris, dec. 16. (Ered. táv.) A francia sajtó élénken kommentálja a birodalmi kancellárnak jegyzékét és azt általában úgy fogja fel, mint Németország fizetéseketelenségének a bejelentését. A lapok kijelentik, hogy Franciaországnak nem szabad a kérelmet teljesíteni.

Washington, dec. 16. (Ered. táv.) A Chicago Tribune arról értesül, hogy a londoni egyezmény revíziója közvetlenül küszöbön áll. Elsősorban a német jóvátételi adósságok leszállítását tervezik harminc-negyven millió aranymárka erejéig.

A szláv államok szövetsége

Prága, dec. 16. Massaryk köztársasági elnök és dr. Benes folytatni fogják megkezdett akciójukat, amennyiben az osztrák egyezmény után, a politikai szerződések egész sorozatát szándékoznak megkötöni. Massaryknak az a terve, hogy egy közép-európai állami föderációt alakítson, mely legtöbbször

szláv államokból állana. Csehszlovákia legközelebb Oroszországgal és Bulgáriával fog kötni politikai egyezményt. Az új föderációnak fel kellene vennie a harcot a nyugati államok (Lloyd George, Stinnes és della Torretta) frontjával szemben.

Az olasz politika irányelvei.

Róma, dec. 16. Bonomi miniszterelnök a kamarában elhangzott interpellációkra válaszolva, hangsúlyozta, hogy a kormány nem hajolhat sem a szélső szocialista, sem a konzervatív fascista pártok felé, melyek a gve felek és gibellinek belső harcába sodornák az országot. A munkások szervezetei, legyenek fehérek, vörösek vagy más színűek, ép úgy nem hághatják át a törvényt forradalmi törekvésekkel, mint nem a fascisták, midőn erőszakos mozgalmukat a hadsereg is be akarják vinni. A kormánynak minden körülmények közt a büntető törvényt kell alkalmaznia az eifalulásokkal szemben. A nemzetet felforgató szomorú, halálos és ideálméltó harcot nem szabad folytatni. A miniszterelnök az önmagát fegyelmző fascista irányt méltatja, mely a forradalmi és a praktikus szocializmus közé állva, ezeket nem elnyomni, hanem helyettesíteni törekszik. A kormány mindenkor a parlamentre támaszkodik, mely a legnagyobb nemzeti problémákat teljes szabadsággal akarja megoldani.

A vagyonváltság Lengyelországban is megbukott.

Varsó, dec. 16. A vagyonváltságról szóló törvényjavaslatot melyet a lengyel parlamentnek most kellett volna letárgyalni, alaki okokból levették a napirendről.

Az osztrák kormány új pénzügyi programja.

Bécs, dec. 16. Az osztrák kormány új pénzügyi programjának főpontja az élelmiszer hozzájárulások megszüntetése lesz, minthogy a kormány abban a látja az eddigi deficitetl járó pénzügyigazgatás legnagyobb hibáját, hogy horribilis összegekkel járult a köz-élelméréshez s ezáltal sokkal több kárt okozott az államnak, mint amennyi hasznot nyújtott a lakosságnak.

A kormány egyébként nagy segítő-akcióval akar az éhező lakosságon segíteni, illetve egy ilyen akcióval akarja kárpótolni az állami hozzájárulás elvesztéséért.

Merényletet terveztek Venizelosz ellen.

Chicago, dec. 16. A rendőrség le-tartóztatott két Athénből érkezett görögöt, akik merényletet terveztek Venizelosz ellen. A görögök kijelentették, hogy azért terveztek Venizelosz megö-élését, mert a mostani rendszernek nagy ellensége.

Egy milliárd dollár kölcsönt kap Németország.

A nagyhatalmak engedékenységet mutatnak Németországgal szemben.

Páris, dec. 16. A „Temps“ írja vezércikkében, hogy a szövetségesek 1922—23. évre Németországtól csak egy negyed évre eső jóvátételt fognak követelni, ami 2 milliárd aranymárkát tesz ki. Ez az összeg csak abban az esetben lesz felemelve, ha a német márka árfolyama meghaladja az egy amerikai centet. A jóvátételi bizottság lemond arról, hogy a német állami javakat jeizálognak tekintse és a legközelebbi időben a Németországnak adandó kölcsönt szorgalmazni fogja. A kölcsön folyósításánál a német kormány-nak törvényben kell magát kötelezni arra, hogy a kölcsönjegyzések forgalomba került kuponjait nem adóztatja meg. *Ilyen körülmények között Németország 1 milliárd dollár kölcsönt fog kapni, amelyet 7 százalékos kamattal 50 évi részletekben kell visszafizetnie.* A kölcsönt is részletekben kapja Németország és pedig egy nyolcadát január 15-én, mikor a jóvátételi összeg egyik részét kell fizetnie és így tovább minden esedékes részletnél. Amennyiben Németország tényleg megkapja a kölcsönt, úgy képes lesz minden három hónapban 500 millió arany márkát fizetni.

RÉGI festményeket
RÉGI fegyvereket
RÉGI igazi antik-tárgyakat
RÉGI történelmi fontosságú tárgyakat
RÉGI arany, ezüst, bronz és porcellán vész

AMERIKAI ÁRUHÁZ

2011-2-12 Novisad, Kralj Alexandra-utca 52. sz. alatt

Egy tanonc és egy tanuló-

leány felvétetik SEPSI vegytisztító-nál Futaki-ut 9. szám.

Megoldatlan a kormányválság

Beograd, dec. 16. Tegnap este 6 órakor a parlamentben Pasics, Jovánovics Lyuba, Sztanojevics Aca és Srskics dr. a radikálisok részéről és Davidovics Lyuba, Radovics Andra, dr. Krizman és mások, a demokraták részéről, dr. Ribár Iván parlamenti elnök hívására konferenciára ültek össze. Dr. Ribár előadta a nehéz helyzetet és azt ajánlotta, keressenek a megjelentek olyan barátságos megoldást, mely az országot ebből a nehéz helyzetből kivezetné. A tanácskozás este 8 óráig tartott. Hogy ezen értekezleten mi történt és különösen, hogy létrejött valamelyes megállapodás, nem volt megtudható, mert a megbeszélésen résztvevő politikusok minden nyilatkozatot megtagadtak, midőn a megbeszélések befejeztével a sajtó képviselői által erre vonatkozólag megkérdeztettek.

A tanácskozások eredményéről annyi azonban mégis kiszivárgott, hogy a demokraták és radikálisok ez alkalommal sem jutottak megegyezésre, mert mind a két párt megmaradt eddigi követeléseivel.

Ma délelőtt úgy a radikális, mint a demokrata klub ülést tartott, melyen kizárólag a Davidovics megbízatásának sikertelenségével előállott új helyzetről tanácskoztak. Minthogy a válság már hetek óta húzódik, anélkül, hogy az eddigi tanácskozások ezt közelebb tudták volna hozni a megoldás felé, ezen pártüléseken kellett volna a végleges döntést meghozni. A végleges határozathozatal már csak azért is volt szükséges, mert a pártok határozatait dr. Ribárnak még a délelőtti folyamán át kellett adnia a királynak, hogy az a párt-határozatokhoz képest további rendelkezéseit megtehesse. E rendelkezések abból állottak, hogy amennyiben a pártok tárgyalásai nem eredményeztek volna sikert, úgy más személyt jelölt volna

ki, hogy a kormány megalakítását megkísérelje.

Politikai körökből nyert értesülések alapján, a demokrata-radikális koalíció kérdése még mindig függőben marad. A mai délután folyamán a radikálisok körében mintha bizonyos engedékenységre mutattak volna hajlandóságot és beleegyeznének abba is, hogy a belügyminiszter az új kormányban demokrata legyen, de olyan személy, aki a radikálisok bizalmát is meg tudná nyerni.

Protics Sztóján tegnap a zagrebi „Szlobodna Tribuna“ munkatársa előtt így nyilatkozott a mostani helyzetről: „A helyzet nem olyan súlyos, mint ahogy azt egyesek és a sajtó is feltűnteti szeretnék. A faji viszályokat az államfők megdöntésénél politikájuk csak élesíti. A sajtó sem áll hivatása magaslatán. Maguknak a kormány férfiainak kellene megindítani a tárgyalásokat a horvát blokk egyes pártjaival. Csak így lehetne a megegyezést biztosítani.“

Ma este a beogradi politikai körökben optimizmussal tárgyalták a helyzetet. Kilátás van arra, hogy már szombaton meg fogják alakítani az új kormányt és a király alá is írja a kinevezéséről szóló ukázt. Az új kormány mégis a demokrata-radikális koalíció alapján, Pasics elnökletével alakulna meg. Ebben az esetben Pribicevics Szvetozárt közoktatásügyi miniszternek neveznék ki, míg a belügyi tárcát oly demokrata személy töltené be, aki teljesen semleges volna és a radikálisok bizalmát is megnyerné, ami azt jelenti, hogy a demokraták párt-agitációjában eddig egyáltalában nem vett élénk részt.

Természetesen mindez nem zárja ki azt a lehetőségét, hogy az utolsó pillanatban valami kedvezőtlen fordulat ne álljon be, és az egész kormányválság menetét egészen új irányba terelje.

PANORÁMA.

— A Délbácska eredeti tárcája —

III.

Zene.

A zümmögő, zsongó és fáradt zajba vártatlanul, minden átmenet nélkül belesírt a cselló fájdalmas muzsikája. Mintha láthatatlan kezek figyelmeztetője futott volna asztaltól asztalig. Három másodperc alatt mély és figyelő csend terpeszkedett az asztalok közé. A cselló hangja reszketett, bugott, sírt, mintha a percnyi csendben megszólaltatni akart volna minden fájdalmat. Utolsó akkordja olyan volt, mint a haladókló elszálló sóhaja. A vonó már leesett a hurról, s az ujj, amely lágy szorítással tapadt a hangszer nyakára, már fáradtan hanyatlott alá, de az utolsó akkordok hangfoszlányai még ott vibráltak a levegőben, miut partömfelhő az el-suhant szép asszony után. S emberek ültek a roskadó asztalok körül, gondolat, szenvedéssel és egymásnak idegen érzéssel tele emberek, akiknek gondolataiból ebben a percben ki-röppent a vér, a gonoszság, a gyűlölködés és a testvérharc minden emléke, akik a szépség spontán átélésének magasztos percében öntudatlanul ráéreztek a gyönyörre, amely széppé teszi a fájdalmat, amely megszenteli a földet és életet. És halvány sápadtság ült egy pillanatra az arcokra, amelyekre rárajzolódtott a béke, a nyugalom... s a sok puhára nyílt tenyér láza, forró és lelkesülő tapara verődött

össze. A művész felállt és meghajtotta magát, aztán nézésével végigszaladt az embereken. Olyan volt, mint Orfeusz, akinek meséje mindennap megismétlődik...

Expedíció a déli sarkra...

Távíratil írodák jelentik és képeslapok közlik, hogy újabb expedíció indul a déli sarkra. A XX-ik század civilizációjának telhetetlen terjeszkedési vágya ütközik ki a kis hírből. Vajon mi haszna lesz a déli sarknak abból, ha felfedezi őt valamelyik elszánt utazó? Ma még bizonyosan békében és nyugalmasan élnek ott az összes fókák, rozmárok és jegesmedvék, de ha a „civilizáció áldásai“ rájuk is kiterjesz-kedhetnek, holnapután már nagyon könnyen kaphatnak valamelyik angol Mauserjéből egy acélgolyót az oldalukba s nem lesz olyan nép-szövetség, amely azért a megsértett integritásá-nak elégtételt szolgáltatna... És ha minden jól megy és sikerülni fog megismertetni azt a földet is azzal, amit a legutolsó kétezer évben kultúra és civilizáció ezen a területen produkált, akkor egész bizonyos, hogy a következő washingtoni konferencián a Déli Sark képvisel-tében valamelyik jól kifejezett és harcias foka beszédet fog mondani a — lefegyverzés ellen. Minden szkepszisen túl mégis csak azt mond-juk: fedezzék fel azt a földet! Miért volna csak egyetlen nyugodt pont is ezen a sárteken? Legyenek ők is olyan boldogok, mint mi. Boldogtalanabbak úgy sem lehetnének s Európa, mint a kultúra és civilizáció fátylavívője, meg-fogja tenni kötelességét: fel fogja fedezni a

déli sarkot, amit el is várunk tőle. Ebben a percben csak arra vagyunk kíváncsiak, vajjon melyik skót, vagy nyugatmagyarországi, esetleg afrikai faluban sétál az az „angol“ katona, aki elsőnek fog golyótól találva eladni a déli sarkon kitérített brit lobogó aat?...

Militarizmus...

Ha a holtakról vagy jót, vagy semmit akkor a konferenciákról egész bizonyosan vagy rosszat, vagy még rosszabbat... Ha az öt éves háború alatt az emberek nem ismer-hették meg eléggé a különböző gyilkoló szer-zszámokat, úgy képzettségük ezen jelentős hiányosságait egész bizonyosan pótolták Por-torosétól Washingtonig a „békekonferenciák“ sorozatai. Briand, Balfour, Hughes és Harding „leszerelési“ javaslatai után ma már mindenki egész bátran tengerészeti és hadászati szak-értőnek képzelheti magát. Egészen idegen fo-galmak idegződnek be békés nyárspolgárok agyába és kávéházi tereterek alatt úgy röpködnek a „tengeri egységek“, mint vidám majálisokon a konfetti. Ezalatt Olaszország háromezer harci repülőt rendel, Francia-országban nyolcmillió piu-piuról álmodnak a gloire „régi fénye“ után vágyakozók, Amerika a „legnagyobb“ hadihajókat építi, s tisztí lét-számát a tiszteresére emeli, Japán és Anglia egészen új típusu tengeri egységeket bocsjá-tanak vízre, s még a kis és elhíjasodott Bel-gium is újfajta gázgránátokkal és lángszórók-kal kísérletezik. Államférfiak és diplomaták folyton hadseregekről, ágyúkról, tengeralatt-járókról és kivont kardokról szónokolnak, s

Károly tiltakozása a trónfosztás és kiutasítás ellen.

Ami kimaradt a magyar fehér könyvből.
Utólag közzétett tiltakozás.

Budapest, dec. 16. (Eredeti távirat). A magyar nemzetgyűlés külügyi bizottságának tegnapi ülésén Apponyi Albert gróf és Vázsonyi Vilmos dr. a magyar kormány által közzétett és a Károly puccsra vonatkozó fehér könyv felett tartottak bírálatot és a kormányt támadták, mert a könyvet tendenciózusan állította össze. Szóvártették, hogy a könyvből kimaradt Károly király tiltakozása, amelyeket a trónfosztással és az ország területéről törtétkényszerű távplásával kapcsolatban a magyar kormányhoz intézett. A kormány az alábbiakban közzétette a tiltakozások szövegét:

A nemzetgyűlés külföldi nyomás és kényszer alatt létrejött azon határozatát, amely trónfosztásomat kimondja, a magyar alkotmány és törvények értelmében törvénytelennek és hatálytalannak jelenem ki és az ellen tiltakozom. A magyar alkotmány szerint engem, mint Szent István koronájával megkoronázott magyar apostoli királyt megillető összes jogaimat kifejezetten ezentel is fenntartom.

Tihany, 1921. Károly s. k.

A magyar kormány azon eljárása ellen, amellyel engem a nagykövetek tanácsának határozata alapján az angol dunai flottá parancsnokának kiszolgáltató, óvást emelek és tiltakozom, minthogy a magyar törvények értelmében, mint magyaroknak elvitathatatlanul jogom van Magyarország területén tartózkodni.

Tihany, 1921. Károly s. k.

HIRDESSEN

a DÉLBÁCSKA

karácsonyi

számában.

audenciákon, ha nagyköveteket fogadnak, ahhoz mérik a meghajlást, hogy az illető szülőháza mekkora hadsereggel rendelkezik. Egy cseppet sem lesz meglepő, ha valamelyik lap legközelebb ezt a hírt fogja közölni: A kormányelnök ma fogadta X. Y. urat, aki az Egyesült Államok szárazföldi hadseregének londoni nagykövete...

Ezt a politikát, amely tüzérségi, hadászati és tengerészeti szakoktatásban részesíti a sajnálatraméltó emberiséget, szerencsére frakkban és redignóban csinálják. A harcias szónok, vagy diplomata, aki a közeljövőben elkövetkezendő háborúról beszél, nem tud a beszéd hevében akár kardjára, akár kardjával az asztalra csapni. Ez tehát **nem militarizmus**, amely ellen éppen az állig felfegyverkezett urak szónokoltak olyan sokat, mielőtt még a német sást lelőtték volna Európa egéről. Washingtonról nem lehetne elmondani, hogy kardcsörtető konferencia, mert ez a szerszám éppen rövidege miatt alkalmatlan a tengeri érdekek megvédelmezésére, de London gondoskodni fog arról a messzehordó kardról, amellyel nem lesz nehéz elkormányozgatni a renitenskedő dominionokat. Ez tehát, egész bátran megállapíthatjuk: nem militarizmus. A tömött arzenálok, a lázas municiógyártás, hadihajó- és harcirepülő-építés, a fokozott ujonc- és tisztképzés, a gépfegyverekkel és fény-szórókkal őrzött határok, a szuronyok tetején tancoló külpolitika, mindez: nem militarizmus. Mindezek egész bizonyosan olyan jelek, amelyek arra engednek következtetni, hogy a világra békés és nyugalmas napok várnak,

A nyugatmagyarországi népszavazás eredményét szombaton hirdetik ki.

Sopron, dec. 16. (Ered. táv.) Sopron városában a népszavazás csütörtökön délután két órakor ért véget. A 18344 jogosult szavazóból 16528 szavazott le. Brenneri 790 jogosultból 700 szavazott. Pénteken a környékbeli kilenc községben szavaznak, ahol együttvéve nyolcezer ember jogosult szavazni. A szavazatokat csak szombaton számlálják össze és valószínűleg még az nap ki is hirdetik az eredményt. Kétségtelen, hogy a soproni szavazás már eldöntötte a kérdést, úgy hogy a környék szavazatai már csak megerősíthetik Magyarországot abszolút többségét.

Olaszország és a lanai találkozó.

PRÁGA, december 16. A prágai lapok értesítései szerint Olaszország mindent el fog követni, hogy Massarik-Hainisch-féle találkozás eredményét ellensúlyozza.

Benes legendáknak minősíti a magyar fehér-könyv adatait.

Prága, dec. 16. (Eredeti távirat). A külügyi bizottság ülésén Benes miniszterelnök válaszolt a magyar kormány által kiadott fehér-könyvben foglalt okmányok ügyében hozzáintéztett interpellációra. Benes válaszában kijelenti, hogy a közölt okiratok csak legendák. Például egy szóval sem reagálnak azon kijelentésére, hogy Horthy Miklós kormányzó a szövetségesekkel szemben megtagadta a fellépést Károly ellen és hogy a magyar kormány a külföldi nyomása alatt cselekedett, miután Károly elleni fellépést először visszautasította. Benes ezután azt állítja, hogy Tahy prágai magyar követ Magyarországra olyan dolgokról küldött jelentést, amiket ő (Benes) nem mondott és elhallgatta azt, amit mondott. Kijelenti, hogy ultimátumról vagy valamely terület megszállásáról nem beszélt Tahyval. Benes ezután elmondja, hogy a csehszlovák külügyminiszeriumi okmányok kiadásán dolgozik, amelyek a Habsburgok elleni küzdelem egész történetét tárják fel. — Benes ezen kijelentésével szemben ille-

tékes helyen szerzett értesülés alapján a MTI. jelenti, hogy Benes beszédében olyan állítások foglaltatnak, amelyek helyesbítésre szorulnak. Azon állítása, hogy a kormányzó és a kormány nem akart volna Károly ellen fellépni és csak az antant nyomására változtatta volna meg elhatározását teljesen alaptalan, Tahy prágai magyar követre vonatkozó kijelentései pedig felderítések.

Az angol—ir szerződés.

London, december 16. Az ir parlament tegnapi ülésén De Valera kijelentette, hogy a brit—ir szerződés ellen fog szavazni. Griffith delegátus megjegyezte, hogy a szerződést most már meg kell szavazni, mert a brit parlament is ratifikálni fogja.

Az angol Felsőház meleg ünnepeléssel fogadta a szerződést.

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár

Novisád — Ujvidék.

Részvénytőke és tartalékalap 10 1/2 millió.
Betétállomány — — — — — 40 millió.
Pénzügyminiszeri engedéllyel deviza-kereskedelemlre jogosítva.

332

Külföldi átutalások legelőnyösebb napi árfolyamon

Fizető helyeink: Wien: Anglo-Oesterreichische Bank
Prága: Prager Kredit Bank
Berlin: Deutsche Bank
Triest: Banca Commerciale Triestina
Budapest: Magyar Általános Hitelbank

Befizetést, amelyeket mindenkor lemondás nélkül fizetünk vissza, 6% -al kamatoztatunk; hosszabb időre lekötött befizetéseknél kedvezményes kamatozást nyújtunk 3 vagy 6 hónapra.

amelyek áldásdus munkában fogják az emberek közé szórni a civilizáció értékeit és a kultúra felmérhetetlen kincseit. Briand, Balfour és Harding beszédei után ki merné ennek az ellenkezőjét hinni vagy állítani? Meghalt Vilmos császár, oda a militarizmus.

Rosznak az emberek...

Errenézve mindenki hajlandó bizonyítékokat is szolgáltatni. Mindenki tudja az okait is. Az utolsó évek eseményei, a sok szenvedés, csalódottság, üldözés és ezer körülmény, amely mind alkalmas volt arra, hogy az emberekben kifejlessze az önzést, a kapzsiságot, a lelkiismeretlenséget, s mindazt, amit a „rosszaság” gyűjtőfogalmával lehet megjelölni. Minden kesergés szép is sajnálatraméltóan hinnivaló, amin meg lehet akadni, az csak annyi, hogy minden panaszkodó úgy látja a világot, hogy abban csak a többi ember romlott meg. **Ő nem.** Mások. És a „mások” ugyanazt mondják. Aki mesél, az mind érintetlen, fertőzetlen, „jó ember” maradt és kétségbeesett szavakban állítja meg, hogy „nem olyanok már az emberek, mint azelőtt.” És mindenki mesél. Mindenki panaszkodik. Mindenki a másikat tartja rossznak. Már csak ezért is bizonyos, hogy nem változtak meg az emberek. Hogy rosszak-e? Nem rosszabbak most sem, mint voltak akkor, amikor még „jó” voltak... Ez is valami.

Portorose.

A lapok illedelmes nagyképszerűséggel így jelentették a programot: „az utódállamok

vasuti forgalmának rendezése.” A mondat boncolása nagyon sok szép és kellemes emléket takar fel. Vasuti forgalom... Volt idő, amikor az ut Berlinből Párisig csak egy hálófülkét jelentett, s Konstantinápolytól el lehetett jutni Párisig annyi idő alatt, amennyit most minden határállomáson el kell ácsorogni egy határátlépési igazolványért. Voltak idők, amikor a vonatok menetrend szerint közlekedtek, s a kalauz két koronáért már korumpálható volt egy különfülke erejéig. Most a nászutasokat minden határnál leszállítják a vonatról, a kétnapos asszonytól goromba hivatalnokok az életkorát kérik, s kegyelet-sértő kezek turkálják végig kis utikofferek intim tárgyait. Esőben kell ázni és hóban kell dideregni. Az utazás apró gyönyörűségei, kényelmességei és minden drága illúziója már a múlté. A kis halottakat nem sikerült feltámasztani Portoroseban, ahol a vagonokat szétoztatták a tárgyalók között, de a szegény utasok érdekében még egy feltételes megállója sem volt a konferenciának. Meglátszott nagyon az egészen, hogy a konferenciázó urak sokat jártak — különvonaton...

Rabi Akiba.

Az öt villágrészben naponta milliószor említik hirhedt mondását: **Semmi sem új a nap alatt**... Jó volna megtudni a késő utókornak, hogy a kiváló bölcs — kitől halotta ezt a mondását, amely bizonyosan nem volt új már az ő idejében sem... (cs. g.)

HIREK.

Ehező gyermekek

A pusztuló orosz intellektusból csak egy birja még, aki káiváriájának minden kínján keresztül sem tud elszakadni attól a fajtól, amelyet az önmagáénak ismer, amelynek minden szenvedését mindenkinél jobban ismeri, ez az egy: Maxim Gorkij. Aki ezelőtt tizenöt évvel már Európa arcába vágta „Éjjeli menedékhely” ében az orosz szenvedést és az orosz milliók borzalmas nyomorát, aki akkor lázadó volt és dacos forradalmár, az ma is hű önmagához és fajaért tépelődő szeretetéhez: Gorkij ma Európában házal az orosz nyomorral. És rettenetes, elborzasztó szavak kélnék az utolsó patrónus fardó ajkain. Krimtől föl a Lettlandig, s a lengyel határtól a szibériai hőmezőkig sivatag és temető az orosz föld. Az orosz utakon éhes csordában csatangolnak száz- és százszázok. S a táplálék, amely egy utolsó perccel megtoldja még a meggyőzött életet: falevél, gyökerek, erdei gumók, elhullott állatok... Es percenként dől ki az irtózatos karavánból egy ember, aki már nem bírja tovább. Gorkij a dus asztalok mellett ülőkhöz beszélt. Anyákhoz az orosz anyák szevedéseiről, akiknek szikkadt melléről az éhhalál sikolyával hull le a csontváz csecsemő, anyákról, akik a kenyéért könyörgő csondig aszott gyermekébe nem adhatnak egy falat kenyeret, anyákról, akik az országot mellett földelik el az elpusztult gyereket, anyákról, akiknek testét csak tépett rongyok fedik, akiknek fonyadt ajkán már sikolyra sincs erő, s akinek szemében a fájdalom örülete ég... Anyák káiváriája és gyermekek sikolya jajjong Gorkij szavaiban. S a fájdalom és emberfeletti szenvedés evangéliumára nem figyelnek föl és össze sem roskadnak Európa boldog asszonyai, akik Párisból Londonig új divatcipőket kreálnak akkor, amikor a krasznajorszki országot melett egy orosz anya elföldell éhenhalt gyermekét. Már az anyák sem értik meg egymást...

Lapunk legközelebbi száma a mai állami ünnep miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— **A király születésnapja.** Ma ünnepli Sándor király születésnapját az egész ország. Mintán az udvari gyász még mindig tart, semmi különös ünnepséget nem rendeznek. Az összes templomokban ünnepi istentisztelet tartanak. Egész napon át munkaszünet van.

— **Sándor király Zomborban.** Öfelsége Sándor király Pál herceggel s nagyobb kísérettel szerdán reggel 8 órakor az udvari vonaton Ujvidék felől Zomborba érkezett. Tekintettel az udvari gyászra ünnepélyes fogadtatása nem volt. Öfelsége megérkezésekor azonnal autóra ült. Kíséretéhez csatlakozott Zomborban Bugarszki főispán, Srtojkov alispán, Radisics polgármester és Eremin főkapitány. A volt honvédlaktanya megtekintése után a bezdánl erdőbe ment ki Öfelsége kíséretével, ahol tiszteletére vadászatot rendeztek. A vadászatról délután 3/4 órakor érkeztek vissza Zomborba. A város közönsége ekkorra már tudomást szerzett a király ittjéről s nagy tömegekben lepte el a vasutra vezető Bajai utat, melyen át Öfelsége a közönség ovációja mellett a városból távozott.

— **Terjed a vörhenyjárvány Zomborban.** Jelentette már a Délbácska, hogy a vörhenyjárványos fellépeése miatt az iskolák egy részének bezárását rendelték el Zomborban. Az iskolák bezárását december 4-én 12-éig meghosszabbították. Minthogy a járvány még mindig nem szűnt meg, sőt terjed, az elemi iskoláknak s a középiskolák alsó osztályainak január 1-ig való bezárását rendelte el a főorvosi hivatal s egyúttal megtiltották a 16 éven aluliak szoci látogatását is.

— **A tudomány halottai.** Krisztiániából táviratozzák: Egy Krisztiániából érkezett orosz távirat jelenti, hogy Tessen és Knudschen norvég kutatók holttestét a Jenissel folyó torkolatánál megtalálták.

— **Tábornagyból cipész.** Budapesti munkatársunk írja: Mint a Magyarországnak jelentik, Agabajev volt cári tábornok — ki annak idején dandárjával a magyarok ellen is harcolt — Bécsben cipésműhelyt nyitott.

— **Tragikus filmek.** Bécsből jelentik: A Sascha-Film Részvénytársaság fölött az utóbbi időben rossz csallagok járnak. A társaság sorra csinálja az óriási filmeket, munkáját azonban állandó balszerencse kíséri. A Sodoma és Gomorra című filmhez szükséges volt egy nagy Astarte templom, melyet egy hegy ajján meg is építettek. Jöttek azonban az őszi viharok és a templomot annyira megrongálták, hogy annak helyreállítása több millió koronát vesz igénybe. A film felvételére százhusz millió koronát irányoztak elő. A rendezés ügyetlensége és tehetatlensége következtében azonban a felvételeket nem lehetett a melegebb időjárás folyamán bevégezni s így a folytatást tavaszra kellett hagyni. Hóviharban nem lehet keleti filmet felvenni. Az osztrák korona folytonos esése miatt az előirányzott költség nem elég a munka bevégzésére s néhány millióval ki kell azt egészíteni. Ezenkívül pedig elmarad az a haszon is, melyet elérhetek volna ha a film már ebben az évben került volna bemutatásra. Egy másik óriási filmje a vállalatnak „A borzalom utjai” címet viseli. Ennek a filmnek szenzációs attrakciója egy robozó vonat, mely lángokban áll. Ez a felvétel remekül sikerült, azonban a pyrotechnikus olyan ügyetlen volt, hogy a vonat valóban elégett. Az osztrák államvasutak igazgatósága, mely a vonatot a filmvállalat rendelkezésére bocsátotta, nem volt valami nagy elismeréssel a művészi teljesítmény ilyen reális voltával szemben és az elpusztult vonatért huszonegy millió korona kártérítést követelt. Az ügy a bíróság elé került, mely a huszonegy milliót az államnak meg is ítélte. Egy harmadik óriási filmje a Sascha-Filmnek a Serpolette című film. Ez Bló Lajosnak a regénye után készült és az egykori osztrák főherceg, Orth János szerelmi regényét mutatja be a közönségnek. Egyik nagy jelenete a filmnek az, amikor a Serpolette hajó a dél-amerikai parton kázánrobbanás következtében elsüllyed.

— **Csináltasson modern férfiruhát** Kulik Izsónál. Ustavska (Alkotmány) utca 9. 2045

— **Felhívjuk a közönség figyelmét a „Kertész-féle” szabadalmazott fűtő készülékre,** melyel tetemes fűtőanyagot takarítunk meg. Beszerezhető Nisevics Száva vaskereskedésében Novisád. 2042

— **A J. Makkabi Sp. E. vasárnap, e hó 18-án, d. e. 10 kor a Klub-kávéház külső termében közgyűlést tart.** Táragsorozat: 1. Elnökség, választmány lemondása. 2. Titkári jelentés. 3. Új választás. 2024-2-4

Szombaton délután pont 3—6 óráig vendég tányegyakorlat a Céliövész egyesület d sztermében. Hegedű és zongora közreműködésével 2032 1 2

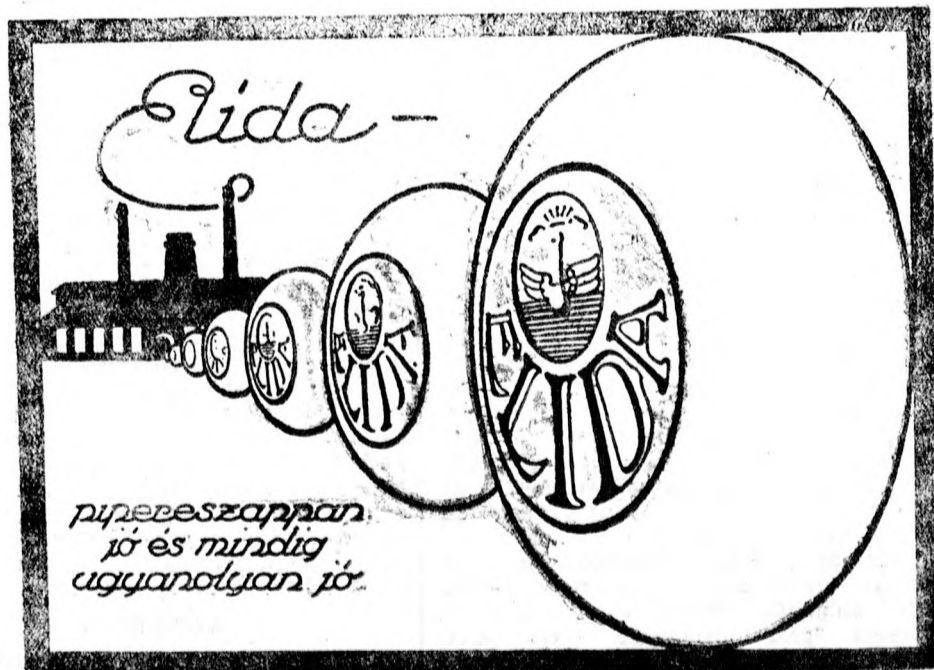
— **Kedden este fél nyolckor van a NAK karácsonyestje a Winkle palota éttermében.** Meghívókat nem bocsájítottak ki. Minden érdeklődőt szívesen lát az egyesület. Az ünnepélyre, melyen műsor is lesz 4 dinár a belépő jegy.

— **Leányvásár Bécsben.** Egy amerikai kereskedő, Eisenschimmel Ottó, aki röviddel ezelőtt Bécsben járt, egy csikágói polgári lapban benyomását a következőket írja: „Szégyen, vagy halál! Bécs ezer és ezer fiatal asszonyai és leányai e kettő között: a szegység és halál között kell, hogy válasszanak. Nekik katasztrófát jelent a ruházat beszerzése. Egy pár cipőért, egy meleg vacsoráért könnyen kaphatók. Bécs kávéházai esténként telve vannak olyan nőkkel, akiknek az arcukról leolvashatni, hogy miért jöttek ide. Így néz ki ma Bécs, Európa legvigabb városa, Strauss keringőkirály városa! Az öngyilkosságok száma ijesztő módon emelkedik. Vagy a szegység, vagy a halált választják a bécsi lányok. Bécs nőinek demoralizálását a külföldiek okozzák, akik teli bugyellárral az utcákon sétálgatnak és a nők nehéz helyzetét kihasználják. A külföldi ember válogathat tetszése szerint. És az osztrák korona esik, esik. Idegen valutáért mindent kapsz. A házakat nem javítják. Művészek, tudósok, munkások stb. külföldre menekülnek. Az osztrák koronát nem fogadja el már senki”.

— **A „Frohsinn” dalegyület estélyét** karácsony másodnapján, hétfőn este a „Sloboda” nagytermében tartja meg. 2028-1-4

— **A karácsonyi ünnepek az ajtó előtt vannak** itt az ideje tehát, hogy a karácsonyi ajándékaik mindenkinek beszerezze. **A Nisevics Száva novisádi vaskereskedő cég** jól szortirozott óriási készlettel rendelkezik, az árak igen mérsékelték, a kiszolgálás gyors és pontos, vétel kenyézer nincs. Ott mindenki megtalálja a **legpraktikusabb és legalkalmasabb** ajándék tárgyat, dus választékban. **A konyha részére:** Zománczott és alumínium edények, sárga réz mozsarak és habbütők, közönséges és valódi boszniai kávé daráló, valódi Berudori Alpaka, valamint közönséges acél és nickel evőeszközök nagy választékban. Balance valamint óra-mérlegek, vasalók, hűdarálogépek minden nagyságban. Valódi Solingeri kések, acél árúk stb. **Továbbá:** zománczott mozdóasztalok, valódi agyag kő mozdó készletek, cimos karbid lámpák, valódi sárgaréz függöny tartók, sárgaréz rudak (vit-rágók), hajszűtő vasak, borotvák, ugyszinte eredeti folyton égő Meteor kályhák, takaréktűzhelyek chamott falazással több évi jótállás mellett. Végül **vadászurak** részére serét, töltények, hüvelyek, puskapor stb. (1979-2-6)

Hová megyünk szombaton december hó 17-én? a Céliövész d sztermében rendezett ke. élyes táncestélyre. — Kezdeté este 8 órakor és tart reggel 4 óráig. 2033-1-2

Mexiko és a washingtoni konferencia.

Bécs, dec. 16. (A Délbácska bécsi szerkesztőségétől.) Az amerikai hatalmi politikának egyik igen fontos, habár az európai sajtó által elhanyagolt faktora a mexikói szövetséges köztársaság. Ez a középamerikai állam, habár állandóan belső zavargások nyugtalanítják, igen fontos záloga az amerikai és evvel együtt az egész oceáni egyensulynak. Mexikó ennek ellenére a washingtoni konferenciára nem kapott meghívást és így ugyszólván róluk, de nélkülük történik a döntés, igen sok őket is közvetlenül érdeklő kérdésben. A „Délbácska” bécsi szerkesztője, ezért ma látogatást tett Mexikó bécsi követségére és tájékoztatót kért Mexikó állásfoglalására vonatkozólag. A meghatalmazott miniszter igen szívélyesen fogadott, de kijelentette, hogy ő semmiféle állásfoglalásra vagy kijelentésre nem érzi magát teljossággal vagy kijelentésre nem érzi magát teljossággal kormány felhatalmazása nélkül, ellenben átadhatja nyilatkozatként annak a kábeltelegramnak a másolatát, amelyet tegnap kapott Obregontól Mexikó elnökétől és amely részletesen foglalkozik a washingtoni konferenciával és Mexikó állásfoglalásával. Obregon elnök nyilatkozatát, amelyet a bécsi követ a „Délbácska” számára adott át első közlésként a következőkben szövegszerűen közöljük:

Külgyminiszterünkkel Pani képviselőnek ellenjegyzésével a következőkben érzem magam feljogosítva a washingtoni konferenciával szemben állásfoglalni: A lefegyverzés, amelynek megvalósításáért nagy férfiak már oly régen küzdöttek a jelen legfontosabb kérdés és elhalasztathatlan szükségessége lett. Az utolsó világháború arra a meggyőződésre vezetett, hogy a nyers erőszak napjaink elmultak, hogy az emberiség nagy vívmányait az erkölcsöt és tudományt biztosítani kell. Éppen ezért egyetlen ember sincs, aki ne üdvözlőné örömmel a leszerelés eszméjét, azaz a hadseregek állományának csökkentését annyira, hogy azzal csak az országok belső rendjét szolgálják. Ebből a szempontból a leszerelés kérdésénél három fontos kérdést kell tárgyalni: 1. Vajjon a leszerelés szükségessége tárgyilag összhangban van-e a morális közhangulattal? 2. Vajjon a megkezdett út tényleg a legrovidebb-e, már amennyire ezt az eddigi nyilvánosságra került hírekből meg lehet ítélni? 3. Vajjon a tárgyalásra meghívott államok képviselői háttérbe szorítják-e államaik érdekét az emberiség érdekeivel szemben?

Az első pontnál a válasz igen egyszerű, a leszerelést végre kell hajtani, mert a jelenleg élő generációk tiltakoznak a nyers erőszak ellen és eléggé fejlettek ahhoz, hogy megértsék a többiek jogainak sérthetlenségét. A második és harmadik pontra válaszolva tény az, hogy a népek nagy számát nem hívták meg a konferenciára és így ez alkalmat ad arra a hiedelemre, hogy a résztvevők egyáltalán nem törekednek a kérdés végleges megoldására és nem törődnek avval, vajjon határozataik a többi államok részére elfogadhatók-e. Bármenynyire is kívánjuk a konferencia sikerét, mégis meg kell állapítani, hogy ezen elcsorban az ott képviselt államok érdekei jönnek tekintetbe. A leszerelést azonban végre kell hajtani és végre fel kell ismerni, hogy ép úgy, mint minden embernek, minden népek meg vannak ugyanazok az egyenlő jogai és kötelességek. Csak ennek felismerésével biztosíthatjuk a következő nemzedékeknek azokat az állapotokat, amelyek a nagyobb biztonságot és békét garantálják.

Obregon elnök fenti kijelentéseinek minden esetre általános helyeslésre kell találniok. A washingtoni konferencián csak néhány tengeri nagyhatalom van képviselve és éppen ezért igen kétséges, hogy a résztvevők, még ha meg is van bennük a jóakarát, végre tudják-e hajtani a leszerelés nagy problémáját és a világbéke örökös kérdésének tartós megoldását.

Tárgyalások a gázgyár bérbeadásáról.

Ujvidék, dec. 16. (A Délbácska munkatársától.) Beszámolt már a Délbácska arról, hogy a város a gázgyárat bérbé akarja adni, és hogy erre voltak pályázók is. Eredetileg két cég érdeklődött az ujvidéki gázgyár iránt: egy zágrebi és egy eszéki. A kettő közül azonban csak az eszéki az, amelyre számítani lehet, mert a zágrebi időközben visszalépett. Az eszékiek már tárgyaltak a város vezetőségével, sőt elvi megállapodás is létre jött a cég megbízottai és a tanács kiküldöttjei között. A megbeszélések már régebbi idő óta folynak és először az eszékiek olyan követelésekkel léptek fel, amelyeket a város nem fogadhatott el. Így azt akarták, hogy a szükséges javításokat a város saját költségén végeztesse el és ha a gyár deficitel dolgozik, akkor ezt szintén terítse meg a város. Ilyen alapokon természetesen nem tárgyalhattak a tanács kiküldöttjei az eszékiekkel. Ez utóbbiak azonban nem adták fel a gázgyár bérbevitelének tervét és ezért némileg módosított, újabb ajánlatot terjesztettek a város elé. Eszerint a javításokat a cég végeztetné el, a gázszolgáltatást egyelőre csak a közönség venné igénybe, ha azonban a város a közvilágítást is gázzal akarja, akkor a gyár megkérdeződik az esztendőjében ezt a városnak önköltségi áron számlítja, a következő évben pedig a város annyit fizet, amennyit a bérlő társaság kér. Ha azonban a gyár nem dolgozna haszonnal, akkor a város szubvencionálja a vállalatot, még pedig olyan összeg erejéig, ami megfelel a vállalatkor befektetett tőke 8 százalékának. Ez volt az eszékiek előterjesztése amit azonban megint nem fogadhatott el a város, erre ezek visszautaztak Eszékre, hogy újabb instrukciókat szerezzenek; mindezt azonban még nem jöttek vissza. Így a tárgyalások egyelőre szünetelnek.

Munkatársunk illetékes helyen érdeklődött aziránt, hogy ha a gázgyárat ismét üzembe helyezik, miből fogják fejleszteni a gázt? Informátorunk erre vonatkozólag a következő felvilágosítást adta: A gáz előállításához szükséges szén drágasága készítette a várost arra, hogy a gyárat bérbeadja. A rendelkezésünkre álló hazai szén nem alkalmas gáz fejlesztésére és ezért a legjobb külföldi szén kellene drága pénzen beszerezni. Ilyen körülmények között azonban a gáz 50 százalékkal drágább lenne mint a villany. Már pedig a gázvilágítás

tás nem olyan kényelmes és kellemes, mint a villany és így alig hihető, hogy a közönség a drágább gázzal világítson. Talán fűtésre és főzésre megfelelő lenne ez a drága gáz is, de Ujvidéken nincs annyi gázkemence és gáz tüzhely, hogy csak ezek céljaira állítsanak elő gázt. Sokkal olcsóbb a fából előállított gáz, ez azonban — sajnos, tapasztaltuk — nagy mértékben rongálja az üzemet és ezenfelül sem világításra, sem fűtésre nem megfelelő. Az eszéki cég is fából akarta eredetileg fejleszteni a gázt, ezt azonban a város nem engedélyezte és ezért szén és fa keverékből akarják előállítani. Azt remélik, hogy ily módon sikerül a fából való gázfejlesztés ártó melléktermékeit ártalmatlanná tenni. Hogy ez a gyakorlatban mennyire fog bevalni azt ma még nem lehet tudni. Az eszéki cég $\frac{1}{3}$ rész szént akar keverni $\frac{2}{3}$ rész fával.

A város maga is üzembe helyezné a gázgyárat, ha a hosszabb időre terjedő szénmennyiség biztosítva lenne számára. Van ugyanis egy esztendőre való szénünk, amely nagyon alkalmas lenne gázfejlesztésre. Kérdés azonban, hogy tudjuk-e majd a készletet később pótolni, mert ha az egy esztendő elmúltával ismét be kellene szüntetni az üzemet, akkor felesleges megkezdeni. A gázgyár maga is, de a vezetékek és a lámpák annyira rongált állapotban vannak, hogy javításuk hatalmas összegeket emésztene fel. Ha most csak egy esztendőig tartjuk fen az üzemet s azután jó darabig megint szünetel a gázfejlesztés, akkor megint tönkre megy minden. A város tehát csak akkor gondolhat a gyár üzembehelyezésére, ha annak zavartalan működése biztosítva van. Egyelőre erre semmi remény sincs, mert lehetne ugyan szénét külföldről hozatni, de az ilyen uton előállított gázt a közönség nem tudja megfizetni. Az a szén ami most van a városnak, szintén külföldi, de olcsó áron kaptuk. Ha tehát az eszékiek nem veszik bérbé a gyárat, akkor továbbra is gáz nélkül maradunk. Viszont az eszékiek olyan ajánlatokat terjesztenek a városi tanács elé, amit az nem fogadhat el. Miután az eszékiek valószínűleg nem fognak sokat módosítani a szóbelileg tett előterjesztéseken, nagyon kétséges a gázvilágítás sorsa.

Ennyit mondott informátorunk és ebből annyi világlik ki, hogy nem kapunk egyhamar gázvilágítást.

Az osztrák kivándorlás

Bécs, dec. 16. (A Délbácska bécsi munkatársától.) Amíg az 52 milliós osztrák magyar monarchia együtt volt, — maga Ausztria a jólét országát jelentette, mert minden munka gyümölcsét Ausztria és Bécs városra kapta. A háború előtt osztrák-németek nem is vándoroltak ki semerre, mert megtalálták egyszerű boldogulásukat szülőföldjükön, de annál többen vándoroltak ki azon népekből, akiknek sorsa akkor közös volt Ausztriával. Magyar, tót, cseh, román, szerb, horvát, rutén és lengyel kivándorlók mindig akadnak, — osztrák csak nagyon ritkán. Most azonban megváltozott a világ, nincs, aki Ausztriát elirtassa, önmagát pedig egyedül nem tudja eltartani. Ausztriából tehát megindult a kivándorlás, sőt az osztrák állam egyenesen előmozdítja a kivándorlást, amire külön állambiztosítást (Auswanderungsstelle für Auswanderer, Wien, I. Hoher Markt 5.) állított fel, hogy a kivándorolni szándékozókat tanácsokkal és utbaigazításokkal ellássa.

Az osztrák kivándorlási hivatal első beszámolója szerint Ausztriából a kivándorlás főként a következő társadalmi rétegekből meríti emberanyagát: fiatal, allg képzeti iparosok és kereskedők, az elszegényedett középosztály, elbocsátott katonatisztek, köztisztviselők vagy munkások. A kivándorolni szándékozók 70 százaléka, mint a hivatalos jelentés hangsúlyozza, teljes bizonytalanságban vág neki a világnak és csak alig 30 százalék indul el előre megalapozott elhelyezkedésre. Az osztrák-németek kivándorlása főként Délamerika felé irányul, ahol a birodalmi németek telepei közepében vagy azokon szándékoznak elhelyezkedni. A kintlevő németek testvériesen fogadják szerencsétlen osztrák testvéreiket, támogatják őket és bevonják szervezeteikbe. A külföldi németek odakünt megteremtették a német egységet és nem tesznek különbséget német és osztrák között. 1919-ben és 1920. elején néhány volt osztrák katonatiszt több száz kivándorlót vitt Brazíliába és Argentínába, de ezek a próbálkozások, mivel a tiszt vezetők csak parancsolásra és nem munkára akartak berendezkedni, kudarcot vallottak, a telepesek széjjel szóródtak és a legnagyobb nyomorba jutottak, amelyből azután csak a birodalmi németek mentették meg a keservesen csalódottakat.

Minél inkább rosszabbodik az osztrák pénz, annál nehezebb lesz az osztrákok kivándorlása, hiszen egy amerikai hajójegy ára ma már megközelelt az egymillió osztrák koronát. Régebben osztrák kivándorlása alig lévén, nincsenek is a külföldön olyan osztrákok, akik hozzátartozóikat kihozhatnák. Most az osztrák állam a kisebb dél- és középamerikai köztársaságokkal tárgyal, hogy ezekben az országokban próbálja elhelyezni nyomorgó néplőslegét.

Salma

az elpusztíthatatlan
kaucsuk
cipősarok.

A bécsi tőzsde alkonya.

Bécs, dec. 16. (A Delbácska bécsi szerkesztőségétől) Az összeomlás óta meg-megújuló irigységgel néztek az összes utódállamok Bécs felé, ahol sohasem sejtett méreteket öltött a Börse forgalma. Sok milliós napi nyereségekről, száz milliárdos napi forgalomról beszéltek a beavatottak már abban az időben is, amikor az osztrák kifizetés 1.30-on állott. Mikor tavasszal Hegedüs Loránt kiadta az osztrák korona lefokozását hirdető jelszavát és az 1.30-ból lassanként 0.70 és még kevesebb lett, már-már gondolkodni lehetett esni, hogy vajon hol forog több tényleges érték, jobb belső tartalom a részvénytőzsde tekintetében, Bécsben, Beogradban, Bukarestben, Prágában vagy pedig Budapesten? Mégis a bécsi tőzsde hovatovább nagy európai tőzsdévé fejlődött. Az osztrák korona nem tudott sohasem olyanira súlyodni, hogy ugyanakkor a bécsi tőzsde forgalma mind nagyobb méreteket ne öltözzön. A császárváros nagyszerű fekvésén kívül ezt a körölményt ép oly mértékben köszönheti pénzügyi kormányzata agilitásának és életrevalóságának, mint multjának, midőn az ötvenkét milliós kettős monarchia kereskedelmi és ipari gócpontja volt. A modern tőzsdei élet éltető elemei: az idegenforgalom, az árukivitel és behozatal megkönnyítése, a táviró és telefon kifogástalan teljesíthetősége. Amíg a bécsi Börsensaal mellett telefonfülkékből öt percen belül elérhető Berlin, tíz perc alatt Frankfurt vagy Trieszt és félórán belül feltétlenül megkapható Amsterdam, Páris, Milánó vagy az aránylag legkevésbé hozzáférhető Prága is, addig más városokban órákhosszat tart, míg a kapcsolás más bel-
földi városokkal megtörténik.

Azonban, úgy látszik, itt a bankóprés tovább győzte, mint a tőzsde. Azt beszélük, hogy az elmúlt hét folyamán az a különös eset történt, hogy amikor egy bécsi nagybank tíz millió osztrák korona értékben tizezreket akart felvenni az Osztrák-Magyar Banknál, avval várták a kiküldött tisztviselőt, hogy a kívánt összeget éppen most nyomják a bankjegy-nyomdában és ha akarja, megvárhatja. „Si non e vero, e ben trovato!“. A bankjegyprés szakadatlan működése során előrelátható volt, hogy az osztrák korona a teljes elérhetelenséghez fog jutni és ezzel pusztulással fogja fenyegetni mindazokat, akiknek vagyona nem idegen valutában, vagy részvényekben van lefektetve, hanem osztrák koronából áll. Hiába kergette fel Bécsben a pénztől való menekülés páni félelme az összes árfolyamokat tizezer, sőt százezer felé mindazok, akik nem menekülhettek idejében és azonfelül a munkásság tömegei is fenyegetőzve léptek fel és azt követelik, hogy rendszabályozzák meg a bécsi tőzsdét, egyben hátrítsák az állam veszteségeit elsősorban azokra, akik a papirkoronáktól még idejében elfordultak. Az ilyen szociális forrongások azonban hamarosan minden tőzsdei forgalmat tönkre szokták tenni. Ez a forrongás tulajdonképpen egy neme a kommunizmusnak, amely kiakarja egyenlíteni az okosak és előrelátók, valamint a tehetősebbek előnyeit az előre nem látóknak, valamint azoknak a szerencsétlenségével, akiknek nem volt tőkájük, hogy a tőzsdeüzletekben részt vehessenek. Nem kell azonban kommunizmusnak, sőt szocializmusnak sem lenni ahhoz, hogy a munkásságnak ezt a követelését ne ismerjük el jogosultnak és helyesnek. Az, aki évek óta ebben a szerencsétlen városban él és közvetlenül itt szemléli a középosztály fokozatos, de gyors iramban történő leszegényedését, az mégha minden forradalmi törekvést határozottan visszautasít is, ha csak nem tartozik a siberiek és konjunkturalovagok undorító táborába, helyesnek és minél előbb megvalósítandónak kell, hogy elismerje Bécs éhező népe a mindent felálló nagytőke és a tőzsde ellen követel. Éppen ezért nem csoda, hogy most a külföldi tömegesebben viszi el papírjait az osztrák bankokból és beláthatatlan sorokban állanak a felvevők az értékpapírpénztáraknál. A külföldi tőke megriadtan menekül és szívesen fogad el tíz százalék értékben magyar koronát az Ausztriában elhelyezett pénzért és talán ezzel magyarázható legjobban azok a nagy eladások bécsi kifizetésben, melyek Budapesten az elmúlt hetekben történtek.

A washingtoni konferencia pendantja

A lanai csehszlovák-osztrák tárgyalás.

Lana, dec. 16. (Eredeti távirat.) Csütörtökön érkezett ide Hainisch az osztrák köztársaság elnöke és Schober kancellár, hogy a cseh államférfiakkal politikai és gazdasági kérdésekről tárgyaljon.

A Pesti Napló munkatársának Benes megcáfolta azon híreket, amelyek arról szólnak, hogy a lanai találkozás célja Ausztriának a kisanatiba való belépése. Ezek mind csak kombinációk, mondotta Benes. Egyedül és kizárólag a hallstadti tanácskozáskor napirendre tűzött kérdések végleges elintézéséről van szó. **Tárgyalni fogunk a karlista puccsról is, főleg azonban a Habsburg kérdésről.**

Egyik szakreresen kijelentette a tudósítónak, hogy Csehország Ausztriával való viszonyilag olyan szerződést fog kötni, mint rövid idő előtt Lengyelországgal, vagyis jóakarattal semlegességet biztosít egymásnak a két állam.

A tudósítót fogadta még Massaryk

a csehszlovák köztársaság elnöke, majd Hainisch osztrák elnök is.

Massaryk kijelentette, hogy az entervűnek kizárólag az a célja, hogy a két állam békés szándékait elősepsítsük. **Békét akarunk Középeurópában** és ezen szempontból konferenciánk a **washingtoni értekezlet pendantja**. Végre meg kell szűnnie a katonasági játéknak.

Hainisch a következőket mondotta: Mi osztrákok egyáltalán nem csinálhatunk aktiv külpolitikát, nem szövetkezhünk Franciaországgal Olaszország ellen, de nem is szövetkezhünk Olaszországgal Franciaország ellen, hanem minden szomszédunkkal jóban akarunk lenni. Németország után szememben **Csehország a legfontosabb szomszédunk**. Kijelentette még Hainisch, hogy Ausztriának még néhány évre szüksége van adosságai rendbehozásához.

Hainisch elnök pénteken visszautazott Bécsbe, Schober pedig Prágába utazik, ahol két napig marad.

KERTÉSZET.

Rovarevő növények. A növények közül azokat, amelyek táplálékukat részben szerves alakban veszik fel, rovarevő növényeknek nevezik. Ezek a mészbe csalt rovarokat különböző berendezésükkel fogva tartják a így megfigyelésük föltötte érdekes.

Ide tartozik először is az Északamerika keleti részén élő **Vénus-légyfogó** (*Dionaea muscipula*) melynek a levélkeret hosszú, kemény sallangokkal van ellátva és azonfelül minden levél fölé három-három kefe van elhelyezve. Amint egy rovar vagy más állatka a hat kis kefe egyikét megérinti, ezek az ingerlékeny kefék ingerületet tovább vezetnek a levél fölött összecsapódik a keretén elhelyezett sallangok pedig teljesen elzárják a külvilágtól, olyanira összekuszálódnak.

Megint más alakban történik a rovarfogás a kencserőnövényél (*Nepenthes*) amelyeknél a középborda a levéllemezben túl meghosszabbodott és előbb egy fedőt, majd később nyílt barázdában kifut. Ez a barázdá alakjában foglyadékkal tele, amelyben az odaröplő rovarok leszállnak és aztán befutnak. Észak-Amerika Sarracenia fajtájánál a tömlőszerű levélüregben esnek áldozatul a rovarok.

A belső növényeinknél is tudunk ilyen rovar fogásokat megfigyelni. Régi árkokban a több fajában képviselt *Utriculariák*nál a finoman összehasogatott alamerült levél apró, vékonyfalú hólyagokkal van telve. Ha kis vízben élő állatka ilyen hólyaghoz érnek, akkor megmozdul belőlük mint valami csapda, befelé nyílik, de kifelé elzáró csapda is elzárja az utat. Egész Közép-Európa lápos területén található a napharmat (*Drosera*) különböző fajtája, melynek levelei sűrű hosszú piros sallangokkal — végele fejserűen megvastagodottak — vannak ellátva és szívós, tapadós anyagot választanak ki. Te lepedjen le csak egy kis rovar is egy ilyen végre, rögtön rátapad, majd megkezdik a közélebbi sallangok a fogott rovar behálózni, utána a többi, ami aztán végez vele.

A napharmatnál megállapítható volt, hogy itt egy folyadék válik ki, mely az állatok gyorsmcsavához hasonlóan a megfogott és megölt

állatnak fehérjeanyagát feloldja, ugyisintén a rendelkezésére álló fehérjét fel is bontja és az oldó folyadék az oldott fehérjével együtt a rovány által újra felvételre és végül olyan példányok, melyeknek nem adatott lehetőség hogy rovarokat fogjanak, sokkal rosszabbul fejlődtek, mint azok, amelyeknek a rovarláplék megakadályozva nem volt.

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár Részvény-Társaság :: Novi-Sad.

Alaptőke . . . 6 millió korona
Tartalékok . . . 45 . . .
Betétállomány . 40 . . .

Takarékbetéteket elfogad 6%-os kamatozással azonnali visszafizetés kötelezettsége mellett. Ha betevő tőkét 3 vagy 6 hónapra lekötö, úgy magasabb kamattételt biztosítunk.

Remington

a jelenkor legjobb írógépe, egy ciril valamint latin írású a legolcsóbban vásárol a vajdasági fölarusítónál

Paul Keresztélyné,

Ujvidék, Wilson-tér 7-8.

Ugyanott állandóan raktáron találhatók az eredeti Remington és Underwood írógépek szállagok, karbon- és áttitő papírok, valamint a legújabb csemet gépek, a legolcsóbb árak mellett. Mielőtt máshol vásárolna, kérjen árajánlatot. Ügynökök jutalékban részesülnek. 2031-1-3

Gyógyszertárak Novisad

Izr. urileány ki recepturában, taxa laborálásban önálló, conditiót vállalna helyben ellátás és fizetés megegyezés szerint. Cim-Feuer gyógyszertár Mol.

2036 1-2

ÉRKEZETT:

Narancs, citrom, dió, füge, szilva, mogyoró, mandola, szilvaiz, jánoskenyér, mák nagy választékban, karácsonyi cukorka, 128% zsirszoda, különféle fűszeráru és darált só. - NEUPAUER és SIMON Futaki-u. 58.

A magyar nemzetgyűlés ülése.

Budapest, dec. 16. A nemzetgyűlés mai ülésén a mentelmi vitában elsőnek Budaváry László szólalt fel, majd utána Rubinek István előadó felolvassa Hegedűs Pál altábornagy hozzá intézett levelét, amelyben kijelenti soha sem írta vagy állította azt, hogy József főherceg azt mondta, hogy a király a tiszteket felmentette esküjük alól.

Azután Lingauer Albin tiltakozik az ellen, hogy Andrásyékot bírói eljárás előtt fogvatartásák. Megállapítja, hogy a kormány és sajtó-politikája nem járnak egy uton. Azután a kisközpárt felé fordulva, azt mondja: meg kell végre állapítani, hogy itt oly kormányzás folyik már két esztendeje, hogy ami nekünk nem tetszik azt önökkel szavaztatják meg, ami viszont önöknek nem tetszik azt velünk próbálják megszavaztatni. Ezen események szomorú rügjője a legitimizmus gyűlölete

A Nagyatádi ellen tervezett merénylet

Budapest, dec. 16. (Eredeti távirat.) A magyar nemzetgyűlés legutóbbi ülésének egyikén Friedrich István azt mondotta, hogy az ő minisztereinkétsége idején merényletet akartak elkövetni Nagyatádi Szabó ellen olyképpen, hogy valaháza csomagolva elakarták égetni. A kisközpárt ennek az ügynek felülvizsgálására egy bizottságot küldött ki, amely előtt Friedrich István csüörtökön ismertette a Nagyatádi Szabó ellen tervezett merényletre vonatkozó bizonyítékait. Ezekből megállapították, hogy a Friedrich által ismertett tények és adatok nem azonosok azokkal az esetekkel, amelyeket Berky Gyula említett a nemzetgyűlésen. Azt is bebizonyította Friedrich, hogy Pallavicininek semmi köze sincs a merénylet-hez, hanem azt olyanok tervezték, akik ma Nagyatádi pártjában ülnek. A képviselők az adatokat nagyon homályosoknak mondták. Erre Friedrich kijelentette, ha az ügyet forszírozzák, akkor a nemzetgyűlésen fogja részletesen ismertetni.

SPORT.

Rovatvezető: Nemes Károly.

A NAK. birkózó alosztálya. Vasárnap délután 3 órakor tartja birkózóversenyét a Rókus-iskolában. A verseny érdekesebb igé-kezik hisz 34 birkózó küzd három súlycsoport-ban az elsőségért. A verseny lefolyása szépnek és fairnek fog bizonyulni, ami a tréner türel-mes és szakzerű munkájának eredménye. A múltkor vasárnapi eredményt a hatalmas energi-ával dolgozó ifjú gárda megváltoztathatja, mivel a mérkőzések javarésze most körül eldöntésre. A mérkőzések érdekesebb részlete Veres köz-delme lesz jóképeségű fiatal partnereivel. Pekló és Havas találkozása a közép B súlyban a közönséget kifogja elégtelen. Berg és Bogolyevics közt fog eldőlni az elsőség a könnyű-súlyban. Meglepetések azonban nincsenek ki-zárva. Pehelysúlyban Kaszner, Welsz és Feldi közt kerül ki a győztes.

A vojvodinai bajnokság megteremtése volna az egyedüli mód, amely versenyképessé tudná tenni a mi footballsportunkat az SHS állam többi részeinek sportjával. Horvátország, Szlavonia, Bosznia és Szerbia mindmegannyi önálló alszövetségekbe tömörül, csak nekünk kell háromfelé húzni. Ezért vagyunk mi sor-rendben a legutolsók. A Vojvodina területén

legalább 20 olyan egyesület van, amely ha rendszeres szervezéssel egy alszövetségbe tö-mörülne, rövid idő alatt a legtekintélyesebb helyet foglalhatná el az alszövetségek sorá-ban. Miért nem közelednek egymáshoz hát az egyformán elszigetelten tengődő egyesületek? Miért háznak alamizsnáért, mikor egy kis ösztartással ők adakozhatnának? Erre csak egy lehet a válasz, hogy ez az a terület, ahol mindenből politikát akarnak csinálni. Milyen ideális volna, ha egy szép napon kongressz-uszra gyűlnének össze a Vojvodina sport-egyesületei. — hisz van vagy százhusz — és különbség nélkül a vojvodinai egyesületek sportterekét szem előtt tartva meggyőznék egymást, hogyha sportolni akarnak, függetlenül kell magunkat tenni minden olyan fórumtól, amelynek érdekei más irányban vannak le-kötve és amelynek csak szíveséget tesznek, ha megkönyítik munkáját az által, hogy meg-szűnnek a folyamatos kérések formájában elő-terjesztett követeléseik. — A hosszú téli este-ken ráérnek az emberek gondolkodni. Gondolkozzanak hát egy vojvodinai alszövetség je-lentőségének fontossága és nagysága felett is. De ne sokáig, mert itt a tavasz és akkor meg-int várhatnak jövő télig, míg elmúlnak az új football villongások, amelyek a legtöbb egye-neléségnek okozói. Álljanak elő hát azok, akik erőt éreznek magukban meg egy kevés "portszeretetet és próbálják megteremteni a Vojvodinai Football Szövetséget. Öröklé hálás lesz érte a Vajdaság footballsportja.

A NAK közgyűlést vasárnap délelőtt fél 10 órakor a Rókusi Iskolában tartják meg. Az egyesület ezúton is kéri összes tagjait, hogy ott okvetlen megjelenjenek.

A JUDA Makkabi tagjai részére tánc-kurzust kezd december 22-én csüörtökön az Amerikai bár helyiségében délután 5—1/8-ig. Érdeklődők forduljanak Popper Istvánhoz Futaki-ut 15.

Minden sportember fok tapasztalatot nyer, ha a NAK karácsony estéjét végigfűzi. A Winkler étteremben 20-án este fél 8 kor megtartandó ünnepélyre ezúton is meghívja a NAK az egyesület híveit. Külön meghívó nincs.

A NAK hölgytagjait felkéri a karácsony-estet rendező bizottság, hogy ma este 7 és 8 óra között okvetlen megjelenjenek a karácsonyi teendők (karácsonyfadiszítés, vendégelhelyezés, beosztás stb.) megbeszélése céljából. Egyben kértnek a NAK I. és II. csap-atának játékosai, hogy az est programjának megbeszélése céljából szintén okvetlen meg-jelenjenek.

— Kedélyes táncestély lesz szombaton 17-én szépségverseny, táncverseny és külön-féle szórakozással egybekötve a Céllovész-egyesület disztermében. 200-

SZINHÁZ—MOZI.

A Chat Noir új műsorát osztatlan tet-szés mellett mutatta be tegnap este. Az ismert képeségű művészek újabb mutatóványait állandó taps kísérte. Kiemelkedő sikere van a Dobro-hotov pár nemes szépségű énekének, Arno Balda új műsorának, Radóti lehelletfinomságú előadásainak, s a népszerű Harding duónak. Külön értéket jelentenek a műsordu Paul Sing-ler caellista száma, amelyek klasszikus szép-ségű muzsikát szolgáltattak meg. Mindkét szá-mát percekig zúgó taps követte. A kiváló mű-vész évekig volt a budapesti opera zenekará-nak tagja.

Tőzsde

Beograd, december 16. Frank 510.75, márka 36.25, osztrák korona 1.70. — Devizák: Páris 527, London 279, Newyork 64.80, Genf 1270, Milano 298, Prága 80.80, Berlin 35, Bécs 1.03, Budapest 990.

Zürich, dec. 16. Tőzsdényítés: Berlin 260, Newyork 516, Milano 2320, Prága 600, Budapest 70, Zagreb 190, Varsó 16, Bécs 19, bélyegzett osztrák korona 10.

Budapest, dec. 16. Zárlat: Napoleon d'or 2675, dollár 702—715, frank 5950, lengyel márka 20, márka 375—395, lira 31, osztrák korona 11.50, rubel 51.50, lei 642—652, sokol 820—830, svájci frank 13350, dinár 1000—1020.

A novisadi terménytőzsde hivatalos jegyzései december 16-án: Buza Szerbiából 76 kg. 4—5% per Beograd, kínálat 13.50, szerémi zab Ruma vidéki, február, kínálat 875 kötés 870, bánáti új tengeri Becskerek vidéki kötés 1065, bánáti új tengeri par. Becskerek kötés 1065—1070, fehér új bab kínálat 1150, kötés 1160, sertészár netto ab Bácska kínálat 6800, sózott szalonna ab Bácska kínálat 6200. — Irányzat szilárd. A tőzsde ma és hétfőn zárva lesz.

Felelős szerkesztő: Dr. Sztörák Rósz. Kiadótlajdonos: Fűth Ferenc és Társai.

Apró hirdetések.

RETORTA FASZÉN leg-primább minőségben va-gonrakományként kapha-tó Hubert Lajosnál Novi-sad, Zeleznička ulica 17. a TESLICI IPARMŰVEK vojvodinai és szerémségi vezérképviselője. 5-12 1851

Egy ügyes VARRÓN házakhoz ajánkozik. Cim a kiadóban. 2016

IZLÉSES NYOMTAT-VÁNYOKAT készít Novi-sadon a Gutenbergkönyv-nyomda, Szabadság-tér 1. (II. udvar.)

A nagybecsűt férfi közönség' szives tudomására hozom, hogy a Futaki-ut 34. szám alatt

férfidivat szabó-műhelyt

nyitottam. Ne mulassza el tehát senki a kö-zeledő karácsonyi ünnepekre szükséges divat-öltönyök, felsőkabátok készítését, valamint azoknak alakítását. — Biztosítom a nagy-közönséget, hogy igényeiket minden tekin-tetben ki fogom elégíteni.

Midőn a nb. közönség b. pártfogását kérem, ajánlom magam kiváló tisztelettel:

Fehér Pál, férfidivatszabó
Futaki-ut 34.

ELADÓ HÁZ.

Szent István-utca 24-ik számú ház (900 □-öl telekkel együtt) szabad kézből eladó.

RAPID HIRLAPTERJESZTŐ ÉS HIRDETŐ VÁLLALAT NOVISAD

FUTOŠKA-ULICA 24. — TELEFON 2-76.

Hirdetések
felvétele bármely bel- és külföldi lap vagy sajtó-termékek részére

Könyvek,
hirlapok, folyóiratok és egyéb nyomdatermékek sajtó alá rendezése és kiadása

Hirlapok,
könyvek, divatlapok, nap-tárak, folyóiratok és egyéb nyomdai termékek bizományi képviselése

Klisék, plakátok
tervezése és elkészítése minden alakban és színben

Divatlapok,
a legújabb wieni és pá-risi női, férfi és gyer-mekdivatlapok állandó nagy raktára.

A novisadi Almanach KURIR közgazdasági he-tülap, SPORTHIRLAP kiadóhivatala
1799-4-11

Karácsonyi-, Ujévi- és Művészlapok

nagy választékban megérkeztek és LEGOLCSÓBBAN NAGYBAN és KICSINYBEN kaphatók „FUCHS” Nemzetközi Hirlap- és Hirdetési iroda NOVISAD, Kralj Petar ulica 13. szám, 2021-3-8

KERESI? 1975-3-3
szükségtelen, amilyen izléses nyakkendő öbajt,
MEGTALÁLJA
Fuchs Györgynél Kralj Alex. ul.
43. sz. (Régi magyar gimn. ép.) közel e héten
Nyakkendő hét van!

ARANY

és ezüstárak, zseb- és fali órák
china ezüst tárgyak és evőeszközök
nagy választékban a legolcsóbb árak
mellett **ERTL BÁLINT** ékszerész
és órásnál — Novisad (Ujvidék)

Keresek irodám részére

Egy alkalommal, lehetőleg végzett
írászt Előnyben részesülnek azok
akik közjegyzői irodámban már dol-
goztak. A szerb nyelv tudása kíván-
latos. Fizetés meggyezően szerint. —
Belépés azonnal — **Dr. Milorad
Popov** közjegyző Novisad,
Jaska utca 24 2030 2 4

Ékszerek órák

karácsonyi előlt
rendkívüli olcsó
árakon kerül-
nek eladásra

Nagy választék mindenféle arany, ezüst és
double ékszerekben, zseb- és fali órákban
Weinberger B.
ékszerész és órás, Novisad, Duna-u. 19.
Törött aranyat legmagasabb áron vesznek. Ékszerek
és órák javítása, valamint ékszerek átdolgozása új,
modern mintára olcsón és pontosan.

Modern új építkezés!

Lakás, üzlet vagy irodahelyiségre előjegyez-
hető, illetve bérbevehető, szeptember hónapban be-
lehet költözködni. — Új bérházat építék a Nyeguse-
seva volt Andrássy-utca 8. szám alatt, a „Fehér
hajó” vendéglőnek átellenben, a következő helyi-
ségekkel:

FÖLDSZINT: Két üzlet vagy irodahelyiség
all: 1 üzlethelyiség kirakattal, 1 büro és 1 raktár-
helyiségből. — Két üzlet vagy irodahelyiség all:
1 üzlethelyiség kirakattal és 1 büroből. — Egy
lakás: 1 szoba, 1 konyha és 1 kamrából.

I. EMELET: Egy 4 szobás lakás, 1 előszoba,
1 fürdőszoba, 1 kamra, 1 előhelyiség, 1 konyha és
1 cselédszoba. — Egy 3 szobás lakás és a többi
mint fent.

II. EMELET: Ugyanaz a beosztás mint az
első emeleten.

PADLÁSLAKÁS: mindegyik 2 szobás, 1
előszoba, 1 konyha és 1 kamra, az egyikben 1
fürdőszoba. — Közös nagy mosókonyha és padlás
az épület alatt pinchehelyiség végig. — Ertekezni
lehet K. B.-nél Nyeguseva utca 8. szám alatt ahol
a terv is megtekinthető. 2023-1-1

Megérkezett nagyobb mennyiségben:

Rusznai (Warchanek), Ostsee-
és göngyölt hering, szardínia,
ementáli sajt, angolna, cedri
aranzini, befőtt gyümölcs és
legfinomabb francia táblaolaj,
valamint kitűnő kosszorufüge

Azonkívül raktáron van:
citrom, narancs, mandarin

Mindezt a t. közönség a leg-
olcsóbban nálam szeresheti be
és a legpontosabban lesz ki-
szolgálva Tisztelettel

1967-1-2

A. Dimović

APOLLO
MOZGÓ

DEC. HÓ
17-18

BABA

(Hilarius mester) Rendkívüli kacagató
vigjáték 4 felv. Főszer.: Ossy Oswald

SZÓDAVIZGYÁR

berendezéssel és megfelelő helyiségekkel
együtt — jelenleg üzemen kívül — bérbe-
adó. Bővebben: **Dr. Klein S. Subotica**
Zrinski-trg. 11. 2025-3-3

Tisztviselő,

ki irodái munkákban
jártassággal bír és egy
gyors- és gépirónő
azonnal felvétetik. A
német nyelv tudása
megkívánatik.

Cim: Rapid kiadóhivatala, Futoska-u. 24.

„FRUSKAGORAC”

francia módszer szerinti pezsgő gyár-
tására alakult betéti társaság és palack-
bor nagykereskedés 2022-2-6

NOVISADON

ezennel értesíti a Szálloda, Étterem,
Baar-tulajdonos és Caemege kereskedő
urakat, hogy már régebben raktáron
fekvő pezsgőkészlettel rendelkeznek, ug-
yszintén különféle Fruskagorai ó-borok
is kaphatók. — Minden rendelés pon-
tosan és azonnal el lesz intézve.

ERZSÉBET

WALEWSKA GRÓFNŐ

december
18

Napoleon utcai színi
dráma 6 felvonásban.
Főszer.: Hella Moja.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS.

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült vevőközönséget, hogy üzletemet saját házámba
PÉTER KIRÁLY (FŐ) U. 19. SZ. (VOLT STEINER GYULA HELYISÉGEBE.)
helyeztem át. — Az üzletben átvett árakattart mindkét karácsonyi ünnepekig

KARÁCSONYI VÁSÁR

keretében leszállított árakban árusítom és ezután ugyanott egy elsőrendű rőfös- és nődivat
áruházat rendezek be. Úridivat és rövidáru cikkek egészében, vagy nagyobb tételekben viszont-
elarusítóknak nagyon olcsó árban. 1996-3-9

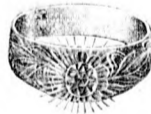
LÖWINGER divatáruhaza. Péter király u. 19.

ÉKSZEREK, ÓRÁK, LÁNCOK, ARANY- ÉS EZÜST DISZTÁRGYAK A

KARÁCSONYI VÁSÁRRA

megérkeztek. Ajándéktárgyak nagy, dus, legfinomabb
választékban. (1962-3-6) Kaphatók:

SEIDLING PÁL órás- és ékszerész. Novisad,
Kralj Petar (Fő) utca 28. sz. alatt.

SZLÁVY OSZKÁR

Vas, szerszám és konyhaberendezések kereskedése.

Koksz és kovácszsén lerakat.

Sombor, Fő-utca. Telefon-szám 15.

KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Legközelebbi száma megjelenik szerb és magyar nyelven 1922. évi január hó 1-én. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Futoška-utca 24. szám alatt „RAPID.” — 2027

Finoman örölt német kő-

SÓ

minden mennyiségben kapható 1928-7-12
OFNER TESTVÉREK
Novisad, Futoška-utca 19. sz.
Telefon: 3-27.

BÉRZONGORA

kerestetik. — Közvetítők jutalmazva. Ajánlatok a „Rapid” hirdető irodához, Futoška-ut. 24
1-1

Házasság céljából

ismeretséget keres komoly 32 éves keresztény malomipari gépeket gyártó asztalos. Felkérem azon jólelkű hölgy figyelmét ki egyuttal segítő társam lenne, hogy csak anyai hozománnyal rendelkezzen, hogy önálló iparom kezdő üzését némileg anyagilag is támogathatja. — Cimüket adják le „Munka és boldogság” jellegre Novisad „FUCHS” hirdetőbe.
2043-1-2

Koks

valódi francia, megérkezett, szobák fűtésére, kapható minden mennyiségben, haza szállítva

Fa és széntelepen

Braća Krajačević

Novi Sad. Telefon 165.

Köszén úton, előjegyzéseket felveszünk. 2029 2-6

Mindenki előtt ismeretes, hogy KARÁCSONYI ajándékait u. m. francia, német és olasz parfümokat, manikűr és borotva készleteket, hajcsattokat, fésűket, hajdíszeket és mindenféle cosmetikai cikkeket legjutányosabban a

Hygiea Drogeriában

(Nagy katolikus palota) szeresheti be.

1 üveg Maria farina Eau de Cologne K 40.—
1 dob. Mila-arckréme K 20.—
1922

Eladó ház

Ujvidéken a város legszebb helyén. — Bővebb felvilágosítást ad Basics Sztéva Novisad, Kiszácsi-utca 9. sz.
1-4

TELEFON HÍVÓSZÁM: 350

HÚSVÁGÓGÉPEK

legjobb minőségben, fűtőcsövek, könyökcsovek, kocsiirigóacél, kész kocsiirigó, kópatkó, patkósark, saazl patkószeg, sínvas, valódi Winter-tengely, méretlemez, fekete 1/2-5 mm. tető és zárlemezek, fehér horgány és horgányozott lemezek, épület és butorvasalások, valamint egyéb vasárak. nagy választékban legjutányosabb áron 1315-6-0

kaphatók KUSZLI GYULA

vaskereskedésében, Novisad, Temerini-utca 8. sz. (A hét csillag vendéglővel szemben.)

„HOPP MEGVAN”

Karácsonyra csak **KUBIK IZSÓ** férfi szabónál csináltatok divatos öltönyt. Szolid árak. Pontos kiszolgálás. Ustavka (Alkotmány)-u. 9. szám
2048-1-2

ÉKSZEREK ÁTALAKÍTÁSA

JAVÍTÁSA.

Nagy választék

ÓRÁK: ARANY-, EZÜST TÁRGYAKBAN

Különleges óraszerkezetek:

OMEGA, ZENIT

Javítási munkálatok elfogadtatnak és gyorsan jól eszközöltetnek: (1983-5-6

BUCHMÜLLER ISTVÁN.
Kraay Petra (Kossuth) u. 28

Buziási természetes szénsav

10 kilónként 340.— korona
árban kapható

Bauer Gyula sörnagykereskedő-

nél Novisad. Saját üres tartályok töltésre elfogadtatnak. 4-12 1766

2 GŐZCSÉPLŐ-

garnitúra (magánjáró) jó állapotban megvételre kerestetik.

Csak jó karban levő és 6-8 HP-ig. Ajánlatokat: 4-4

SCHNEIDER FRIGYES

NOVI-SAD.
Temerini u. 19.

Selyemlámpaernyők

művészi kivitelben kaphatók. Rendeléseket elfogadunk Željanička (Petőfi)-utca u. 5. Fai. Alkalmas karácsonyi ajándék.
2046-1-1

Harisnyákban, keztyükben

kötött kabátokban és trikó árukban a legolcsóbb bevásárlási forrás **KLEIN JENŐ.** Novisad, Jevrejska (Rákóczi)-utca 13. szám.

1757

Vas- és fűszerárucikket ön legolcsóbban

SCHLOTTER OSZKÁR cégnél NOVISAD, Futaki-u. 40. szám alatt

vásárol. — Állandó raktár az összes konyhacikkeken u. m. zománczott lemezedények, husvágógépek, rézmozsrak, szénvasalók, egyensúlymértegek asztali, tízedes mérlegek, épület- és butor-1-3 vasalások, mindenféle szerszámok, kályhák, tűzhelyek és az összes e szakmába vágó cikkekben.

Továbbá az összes fűszer- és gyarmatárak a legolcsóbb napi árban kaphatók.

JUGOSZLAV BANK R.-T. - NOVI-SAD.

BEOGRAD, Brod n/S, Cirkvenica, Novi. Befizetett alaptőke K 200.000.000
Tartalékok — — — 50.000.000

WILSON TÉR 3.

Osijek, Subotica, Varaždin, Vukovár, ZAGREB. Telefonszámok: 273. 138. 181.

ELFOGAD BETÉTET:

könyvecskére és folyószámlákra a legjobb kamatozás mellett és kifizeti azokat minden időben felmondás nélkül. Elvállal mindennemű bankmegbizást.

ELAD CSEBENET:

és elfogad átutalásokat: Bécs, Berlin, Budapest, Páris, Prag, Triest és a külföld összes piacaira a legelőnyösebb tőzsdéi árfolyamok mellett.

Elárusító

felvétetik. — DORNSTÄDTER
cukrászda. 2041

ROTH MANÓ ÉS FIAI

férfi, női, gyermek-ruha és szőrme-
nagyruháza — Novisad Kralja Petra-
utca 30. sz. — Alapítva 1877-ben

1931

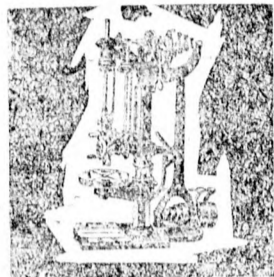
Creppe de Chine és Creppegeorgette
bábi és estélji modellek, szőrme ha-
bátok, női pongyolák férfi öltönyök
palotánok, szőrme-fülonlegességek
jutányos, s z a b o t t á r o n k a p h a t ó k .

Szállítási- és fuvarozási vállalat
KRUMESZ P.
Ujvidék Futaki utca 82.
szám alatt. Elvált hely-
ségi és vidéki áruvare-
zások és áruválogatásai.
Telefon: 270.

Handler és Vadász

Novisad, Futoška-ul. 28. sz.
Raktár: Alkotmány-utca 10.
Telefon 296.

Műszaki cikkek, víz- és gőzszere-
lvények, fürdőszobaberendezések,
szerszámok és szerzámgépek,
malomberendezési cikkek állan-
dóan nagyraktáron.

1899-3-7

Vezérképviselők: „Semperit“
Gummiwerke A.-G. Wm. Knaust K.K. priv.
Maschinenfabrik. Röhrenwerk A.G.Pjsek.

Lerakat: Garvenswerke Maschinen-
Pumpen und Waagenfabrik.

Egy nagy varrógép

szabók részére azonnali eladó.
Cím: Lövész-utca 41. 2034

Sepsi Fest Tisztit
1960-2-3
Futaki (Jevrejska-)utca 9.

RÜLÖNLEGESSÉGI CZUKORRA LERAKAT
nagyban — kicsinyben 1909-5-6

ERNST M. NOVISAD.

Sándor régens utca 52. — Telefon 161.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát bel-
és külföldi czukorkákban, desser-
tekben, csokoládéban, 140-es áruk,
teasütemények, keksz, kakao stb.
stb. a legolcsóbb napi árak mellett.

Karácsonyi és szalonczukorkák
nagy raktára, izléses csomagokban.

Mielőtt 1768—5-8

Karácsonyi ajándék-

ot vesz tekintse meg újonnan érkezett
gazdag választékú bőr-diszmuáru
készletemet női kiegészítőkben, pénzszényvek-
ben, férfi leváltarcákban, manicur és utazó
készletekben és mindennemű más bőráruban a
legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig —
DITRICH FRIGYES, Kralja Petra-u. 30.

DUNDJEROV és RALETIĆ

divat-kézműárkereskedők Novisadon köszönetüket fejezik ki
valamennyi kereskedő uraknak, valamint az igen tisztelt vásárló közönségnek azon 15 évi
bizalomért és támogatásért, amelyben szorgalmas, szolid és pontos munkájukban részesítették

DUNDJEROV és RALETIĆ

likvidálják (felosztatják) közösen létesített, a Fő- (Kralja Petra) utca 2. és Szücs-
(Pašić) utca 1. sarkán levő üzletüket.

STEVAN M. DUNDJEROV

a fenti cégből kilép és december 1. óta átvette Löwingernek Péter Király-utca
13. szám alatt levő üzletét (a Plavšić-gyógyszertárral és a Kenyér-
utcával szemben.) Ezen üzletbe áthelyezi a régi üzletben tulajdonát képező árukat a felét.

MILOS M. RALETIĆ

továbbra is megmarad eddigi helyiségében: Péter király- és Pašić (Szücs) utca sarka.

Mindkét cég üzletét továbbra is nagyban és kicsinyben fogja vezetni és azon lesz, hogy a
kereskedő urakat és a tisztelt közönséget mindenkor szolidan, pontosan és becsületesen, állan-
dóan modern, szép és legolcsóbb áruval szolgálja és elégitse ki.

Kérjük a kereskedő urakat és a tisztelt közönséget, hogy munkánkban továbbra is támogas-
sanak és bevásárlásaikat teljes bizalommal nálunk eszközöljék. Kiváló tisztelettel és köszönettel

Stevan M. Dundjerov. Miloš M. Raletić.